חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת. שהרי [ה] קרבו מתיריו דהכי תנן במתני׳ (לקמן כט:) חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול שהרי קרבו מתיריו מהן פיגול [ו] מהן שתיקה ואין כאן פסול מחשבה אחרת להוציאו מיד פיגול: **למחר פסול.** אבל אם אותה מחשבה שחישב בעבודה לאוצרה ליתן את הניתנין למטה למעלה חישב לזרוק אותה זריקה למחר פסול כדמוקמינן לקמן מידי דהוה אמחשבת הינוח שהרי שחט ע״מ להניח דמו למחר פסול ורבי יהודה היא דפסיל ליה בפ״ג (לקמן לה:): **חזר וחישב.** בעבודה שניה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת דהא איפסיל ליה במחשבה קמייתא ותו לא חייל עליה פיגול דלא קרבו כל מתיריו: **ואי שלא במקומו.** דמזבח במקומו דמי: **הואי פסול.** בתמיה. אמאי קרי ליה פסול להאי דחישב ליתן שלא במקומו למחר פיגול הוא שהרי חישב בשחיטה ע״מ לזרוק דמו למחר דהיא אכילת מזבח אלא [ז] לאו במקומו דמי ולא חשיבא אכילה: **זריקה דשריא בשר באכילה בו.** כגון במקוש מתן הדם מייתי לידי פיגול בין שחישב בה ע״מ להקטיר אימוריס למחר בין שחישב בשחיטה למחר [יא]: **זריקה דלא שריא בשר באכילה.** אי הוה עביד לה בזמנה כגון זריקה שלא במקומו לא מייתי לידי פיגול בין שחישב בה ע״מ להקטיר אימוריס למחר בין שחישב בשחיטה למיעבד הך זריקה למחר לא מייתי לידי פיגול: **פיגול יהיה.** והנפש האוכלת וגו׳: **מי שפיגולו גורם.** שלא יאכל הוא דקאי בעונה תשא יצא בשר שנזרק הדם שלא במקומו דאיסור זריקה שלא במקומו גרם לו שלא יאכל הלכך אין חייבין על פיגולו כרת. ונפקא לן מהכא דאי חישב בזריקה שלא במקומו ע״מ לאכול או להקטיר למחר לא הוי מחשבת זריקה לענין פיגול ומינה כי חישב בשחיטה ע״מ לעשות זריקה זו חוץ לזמנו לא הוי מחשבה בזריקה המפגלת: **אי הכי.** דלא הוי זריקה לענין מחשבה איפסולי נמי לא נפסול: **אמחשבת הינוח.** דהא חישב מיהא להניחו למחר: **ואליבא דר׳ יהודה.** לקמן בפ׳ כל הפסולין (דף לה:) תנן מדמנו למחר כשר ור׳ יהודה פוסל: **ריש לקיש אמר כו׳.** אמתניתין קאי ופליג אדשמואל: **נעולם פסול ממש.** דלא תני תנא פסול אבשר לחודיה אי לא פריש בהדיא ומתני׳ פסול לגמרי קאמר שאף בעלים לא נתכפרו: **ושלא במקומו.** כשמואל סבירא ליה דבמקומו דמי לענין כפרה ולא להתיר באכילה כדדרים ליה שמואל לקרא דלעיל ואני נתתיו לכם וגו׳ [ויקרא יז] ולא קשיא יב] אמתני׳: **כאן שנתן בשתיקה.** דרשא דקרא דמשמע בעלים נתכפרו כשנתן בשלא יג] במקומו בשתיקה ומתני׳ דקתני פסול בנתן יד] במחשבת לאכול בשר חוץ לזמנו ואשמעינן דפסול ואין בו כרת דמחשבת זריקה זו מחשבה הוא לפסול דבמקומו דמי ולא לפגל דזריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: **תנן כו׳.** כל הנך תיובתא דאותבי׳ לשמואל מותבי׳ נמי לריש לקיש דהא כוותיה סבירא ליה דשלא במקומו כמקומו דמי: **ורבי יוחנן אמר אידי ואידי.** מתניתין דקתני פסול וליכא תקנתא ומתניתין דכל הפסולים דתני תקנתא שנתן בשתיקה: **בשלמא לריש לקיש.** דאוקי מתני׳ כשנתן במחשבה אילטריך למיתני אין בו כרת לאשמועינן דאע״ג דחשיב בהך זריקה חוץ לזמנו אינו פיגול וכדאמרן (יא) דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: **אלא לרבי יוחנן.** דאוקי בשתיקה והאי טו] פסול משום דלא במקומו הוא פשיטא דאין בו כרת קשיא: **ולשמואל מאי אין בו כרת.** דאיהו נמי מוקי לה בשתיקה: **הכי קאמר ואם נתן במחשבה.** דחוץ לזמנו פסול ואין בו כרת ואילטריך לאשמועינן אע״ג דלענין כפרה כמקומו דמי מחשבת פיגול לא חיילא הואיל ולא שריא בשר באכילה. אבל לרבי יוחנן לא מצי לשנויי הכי דכיון דאשמעינן תנא דידן פסול ומשום דשלא במקומו (הוא אלמא) לאו כמקומו דמי פשיטא דאם נתן במחשבה לא הוי מחשבה דהוי כאילו נתנו על הרצפה דלא קרבו כל מתיריו: **ורבי יוחנן.** כיון דלאו זריקה הוא כלל ניהוי כמי שנשפך מן הכלי על הרצפה ואפסנו ואפי׳ ליכא דם הנפש אחרינא אמאי פסול יאקוף את זה מן המזבח ויחזור ויתננו במקומו בשלמא לשמואל לריש לקיש כיון דזריקה היא לכפרה אידחי ליה מלאקפו שהרי כיפר אלא לר׳ יוחנן יאקפנו. כיון דהגיע למזבח ואע״ג דשלא כהילכתו הוא קלטיה מזבח לאפוקי מתורת כפרה אחריתי: **הכל מודים בנתנין למעלה שנתן למעלה שלא כמצוותן.** כגון במחשבה או בשמאל: **שלא יאקפנו.** לחזור וליתנו כמצותו דכיון דניתן במקומו אזלא ליה תורת זריקה מייהי: **לא נחלקו.** הכי תנאי דבעיינן למימר טז] שרבי יוסי אומר לא יאקפנו ואף על גב דלאו כמקומו דמי יז]: **ורבי שמעון אומר כו׳.** ועו״כ ליכא למימר דטעמא

ואי שלא במקומו כמקומו דמי כו׳. [ג] תימה ואי לאו כמקומו דמי לאלתר אמאי כשר וי״ל דהוה מלי למימר וליטעמיך והשתא ניחא הא דקאמר לקמן בסוף כל הפסולין (דף לו.) ר׳ יהודה לטעמיה דקאמר שלא במקומו כמקומו דמי ופירש שם בקונטרס דשמעינן ליה דהכא יח] בגרייתא דמוקמינן כוותיה בשמעתין (תוספות) ומנא ליה לקמן דר׳ יהודה סובר כן בעלמא דקאמר ר׳ יהודה לטעמיה אי בגרייתא יט] דשמעתין דלמא סובר דלאו כמקומו דמי אלא דסמיך אהא דקתני לאלתר כשר א״כ על כרחין כמקומו דמי וסיפא דלמחר פסולה אתיא כרבי יהודה כמו מחשבת הינוח (ע״כ): **יצא זה שאין פיגולו גרם לו.** ואי״ת אמאי איצטריך לקמן (דף כט:) לא יחשב לומר שמחשבות מוציאות זו מזו תיפוק ליה מהכא מי שפיגולו גרם לו יצא זה שאין פיגולו גרם לו ועוד קשה לרבא דמסיק בסוף פ״ק דמנחות (דף יב.) לדברי האומר שריים שחסרו בין קמילה להקטרה מקטיר קומץ עליהן וקיי״ל דאומר שריים אסורים באכילה דמהניא כ] להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול ולאפוקי מידי מעילה וי״ל דהא דמיתסר באכילה אין כא] מחמת מיעוט ההקטרה של קומץ הלכך לא ממעטי ליה מאם האכל יאכל מי כב] שפיגולו גרם לו משמע דאי לא הוי המחשבה הוי הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר באכילה יצא זה שאין פיגולו גרם לו דאפי׳ לא הוי הזריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה כג] (תוספות) וי״ל דמי שפיגולו גרם לו משמע באותה עבודה עצמה דאי לא הוי מחשבה הוי הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר באכילה יצא זה שנתן למטה למעלה שאין פיגולו גרם לו ואפילו לא הוי המחשבה לא הוי זה זריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה אבל אם שחט חטאת שלא לשמה או במחשבת חוץ למקומו והדם קיבל או זרק חוץ לזמנו סד״א ליהוי פיגול ובכרת הכיון דבאותה עבודה דפיגול ליכא מחשבה אחרת קמ״ל לא יחשב אי נמי אימא הני מילי כי נפסל תחלה לא הדר תו מיקבע בפיגול בעבודה שאחריה אבל כי נקבע בפיגול בעבודה אחת ובעבודה שניה שאחריה חשב שלא במקומו לא פקע שם כרת מיניה קמ״ל לא יחשב וקשה לר׳ יהודה לחזיל בתר מחשבה שקדמה כדתנן בפירקין ד] ולאלתר בר] דכשר במסקנא אתיא כרבי יהודה דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ותימה כיון דמחשבה כמעשה לרבי יהודה ה] א״כ לאלתר כשר היינו בעלים נתכפרו אבל בשר פסול כדאמר שמואל לעיל וא״כ חזר וחישב חוץ לזמנו בעבודה שניה אמאי פיגול בה] להתחייב כרת הא זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול כמו בסיפא למחר פסול ולא פיגול מהאי טעמא ונראה דר׳ יהודה לא עביד מחשבה כמעשה אלא היכא דבמעשה פסול גמור ולא נתכפרו בעלים ואם כן לאלתר כשר היינו כשר גמור ושריא בשר באכילה דאי לאו הכי ליפלוג בנתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר באכילה כמו במעשה. ברו״ך ע״כ: **אלא דבר אחר גרם לו.** והקשה ה״ר חיים מידי דבר אחר כתיב כדאמר בבבא קמא (דף כה.) מי שקרוייו גרם לו יצא זה שאין קרוייו גרם לו אלא דבר אחר גרם לו ופריך מידי דבר אחר כתיב וי״ל דסמיך אקרא דלא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות ד] אע״ג דלריכי תרוייהו מ״מ סברא הוא שדבר אחר בו] יגרוס לו [פיסול להפקיע מידי פיגול] בז] כיון דאשכחן מחשבות שמוציאים זו את זו אי נמי קרא יתירא קדרים הכא והא דאמר פרק גיד הנשה (חולין קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר יצא זה שגידו ובשרו אסור לא דמיא להכא: **וריש לקיש אמר בו׳.** אע״ג דלריש לקיש צריכי לשנויי כדרבא ובפ״ק דמנחות (דף ה:) משמע דלא סבר ליה כוותיה בדבר הראוי לעבודה מ״מ באינך סבר ליה כוותיה שפיר:

מסורת הש״ס

(א) [לקמן לה:], ב) עי׳ לקמן לב., ג) עי׳ תוס׳ לקמן דף כט. ד״ה למקום, ד) לקמן כט:, ה) [לקמן לו.]

הגהות הב״ח

(ו) רש״י ד״ה בשלמא וכו׳ וכדאמרן דריקה דלא שריא:

שינויי נוסחאות

א) כ״א אמר ליה דכתיב (כי״צ. ש״מ) ב) תיכות ואליבא דרבי יהודה ליתא בד״ו והס״מ הוסיפן [עפ״ל לש״ן]. ועי׳ בה״ו וס״ל דלפי׳ הר״מ ל״ג זה: ג) בכמה״ו וס״מ במחשבה. [בדפוסי וליה נוסף כאן ואליבא דר׳ יהודה]: ד) תיכות חישב ליתן ליתא בכתה״י, וכ״מ מתקן [דהא לא מיירי בחישב אלא בנתן]: ה) למטה כו׳ עד כל״ל (ש״מ וב״ה בכי״מ וע״ז דק״מ). מ״ל כל הני תיובתא ושנינן כדשנינן (ש״מ): ו) מיכת כו׳ ליתא בדפ״י. ועי׳ רש״ש: ז) אומר יאספנו ור״ש אומר לא יאספנו כל״ל וכל״ל בכת״י (*ש״מ). וכה״ר מקייש גילסתנו. ועי׳ טס״ק: ח) כ״א שהרי קרבו מתירייו ליתא (כי״י. שמכי״): ט) ל״ל בפיגול (ש״מ): י) אלא ש״מ לאו (ש״מ): יא) בש״מ נוסף דזריקה דשריא בשר באכילה אי הוה עביד לה בזמנה מייתי לידי פיגול: יב) קשיא קרא אמתני׳ (*ש״מ): יג) ל״ל שלא (*ש״מ): יד) בנתן הניתנין למעלה למטה במחשבת כל״ל (*ש״מ): טו) והאי דתני פסול (ש״מ): טז) למימר קמן כל״ל (ש״מ). והס״ד ומה״ד שרבי יוסי כו׳ (כי״ב): יז) דמי וע״כ ליכא למימר כו׳ כל״ל והד״ל. ומה שניתמייס נמתק (ש״מ). ועי׳ טס״ק: יח) ל״ל הכי (גליון). כ״מ מברייתא דהבא (צ״ק): יט) ל״ל מברייתא (צ״ק): כ) דמהניא. קאי אלדעיל דרכא מסקיק דמהניא וכו׳. וכל״ק הגיה ומהניא: כא) לאו מחמת גריעותא דהקטרה של קומץ כל״ל (צ״ק וח״ג): כב) ל״ל דמי (ש״מ): כג) באכילה ומי שפיגולו גרם כו׳ כל״ל והשאר נמתק (צ״ק). ועי׳ טס״ק דהתי׳ וי״ל הוא ביאור לתי׳ הקודם לו. ועי׳ מ״ג: כד) לאלתר כשר כל״ל, והוא דבור בפנ״ע ושייך לעיל כו ע״ב (ש״מ וח״ג): כה) פיגול (ד״ו ופפ״ד מ): כו) אחר לא יגרום (צ״ק וס״מ): כז) בש״מ נוסף כאן עוד ואין זה אלא גילוי מילתא בעלמא: כח) הקטע דלהלן הדפיסו כד׳ וילנא בעמ׳ הקודם בטעות וממנה כן נתקנו בו טוגמ׳: כט) אולי ל״ל למינקט כך במחשב באימוריין דאם הניח האימוריין עד למחר פסול דרבנן מיהא הוי. ועי׳ היטב בתוס׳ לקמן דף לו: ד״ה שיאכלוהו (גליון): ל) וכ״כ תוס׳ לקמן כט ע״ל: לא) אולי ל״ל הו״א דוקא התם דפסיל לגמרי שפיר מוציא מידי פיגול אבל הכא דאינו פסיל לגמרי דהא מכפר אימא דאינו מוציא מידי פיגול קמ״ל (גליון):

עין משפט נר מצוה

קה א מיי׳ פט״ז מהל׳ פסה״מ הלכה ה:
קו ב ג מיי׳ שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְאִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא:
ויקרא ז, יח

שיטה מקובצת

ואי שלא בו] במקומו כו׳. וקשה דמשמע דאי לאו כמקומו דמי איתא שפיר, ואיך ניחא הא דקתני (למתן) פסול, אפילו פסול נמי לא לרוי, והלא ממש כמי שלא עשה כלום היין בשלא כמקומו דמי, וי״ל דמ״מ פסול הוא משום מחשבת הינוח וכו״ר דאמר (לקמן לה:) מחשב ע״מ לאכילמו עד למחר פסול דאזלא ואם הניח עד למחר פסול. וא״ת א״כ לאלתר נמי אמאי כשר, אי כשלא כמקומו דמי איפסל משום מחשבת חוץ למקומו, וי״ל דיין דגלי קרא במחשבת חוץ למקומו דנעיגן מקום משולש כדמוכח לקמן (דף כט.) מקראי א״כ לא מיפסיל משום מחשבת הינוח ואע״ג דאם נתנו כמו שחישב פסול הוי: **אי** הכי איפסולי כו׳. תימה מאי [אי] אמרת בשלמא אילא הכא, אמאי לא הוי אמרינן לאו כמקומו דמי דמיתסר באכילה אי אמרינן לאו כמקומו דמי קשיא אמאי לאחר פסול לא לאו משום מחשבת הינוח. ותירץ השר מקולי דה״ק אי אמרת בשלמא לאו כמקומו דמי ניחא דלאחר פסול משום מחשבת הינוח משום דליכא אכילה מזבח אבל השתא דאמרינן כמקומו דמי והוי שפיר אכילת מזבח ומ״מ נגלי קרא אם האכל יאכל דליכא פיגול, אם כן יש לנו לומר דמעטיה קרא לגמרי אף מחשבת הינוח לא הוי כיון דלאו כמקומו הוא דחשב. ומשני דלהכי לא מהני קרא לאוציאו ממחשבת הינוח (תו״ה): ר״ל (אומר) [אמר לעולם] פסול ממש. כלומר הא מתני׳ דקתני פסול, פסול לגמרי משמע אף לענין שלא נתכפרו בעלים, ושלא כמקומו כמקומו דמי ודרשינן שפיר כיון שהגיע דם לאויר המזבח נתכפרו בעלים. ולא קשיא מן המקבל דמשמע כמקומו דמי ומתני׳ אמרינן פסול ממש, דמתני׳ מייירי (במחשבה) [במחשבה] שנתן (במחשבה) [במחשבה] לאכול בשר חוץ לזמנו והוא מחשבה לפסול דכמקומו דמי והלכך הוי פסול לגמרי ומ״מ אין בו כרת דזריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול ולא מחשבת הינוח דלא מייתי לידי פיגול דאי לאו הכי ליפלוג בנתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר באכילה כמו במעשה. ברו״ך ע״כ: **אלא דבר אחר גרם לו.** והקשה ה״ר חיים מידי דבר אחר כתיב כדאמר בבבא קמא (דף כה.) מי שקרוייו גרם לו יצא זה שאין קרוייו גרם לו אלא דבר אחר גרם לו ופריך מידי דבר אחר כתיב וי״ל דסמיך אקרא דלא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות ד] אע״ג דלריכי תרוייהו מ״מ סברא הוא שדבר אחר בו] יגרוס לו [פיסול להפקיע מידי פיגול] בז] כיון דאשכחן מחשבות שמוציאים זו את זו אי נמי קרא יתירא קדרים הכא והא דאמר פרק גיד הנשה (חולין קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר יצא זה שגידו ובשרו אסור לא דמיא להכא: **וריש לקיש אמר בו׳.** אע״ג דלריש לקיש צריכי לשנויי כדרבא ובפ״ק דמנחות (דף ה:) משמע דלא סבר ליה כוותיה בדבר הראוי לעבודה מ״מ באינך סבר ליה כוותיה שפיר:

ואי שלא בו] במקומו כמקומו דמי כו׳. ואם הא דקתני פסול אפילו לרוי, והלא ממש כמי שלא עשה כלום היין בשלא כמקומו דמי, וי״ל דמ״מ פסול הוא משום מחשבת הינוח וכו״ר דאמר (לקמן לה:) מחשב ע״מ לאכילמו עד למחר פסול דאזלא ואם הניח עד למחר פסול. וא״ת א״כ לאלתר נמי אמאי כשר, אי כשלא כמקומו דמי איפסל משום מחשבת חוץ למקומו, וי״ל דיין דגלי קרא במחשבת חוץ למקומו דנעיגן מקום משולש כדמוכח לקמן (דף כט.) מקראי א״כ לא מיפסיל משום מחשבת הינוח ואע״ג דאם נתנו כמו שחישב פסול הוי: **אי** הכי איפסולי כו׳. תימה מאי [אי] אמרת בשלמא אילא הכא, אמאי לא הוי אמרינן לאו כמקומו דמי דמיתסר באכילה אי אמרינן לאו כמקומו דמי קשיא אמאי לאחר פסול לא לאו משום מחשבת הינוח. ותירץ השר מקולי דה״ק אי אמרת בשלמא לאו כמקומו דמי ניחא דלאחר פסול משום מחשבת הינוח משום דליכא אכילת